

OBHÁJCI VEŘEJNÉHO PROSTORU

Jejich snem nebylo vlastnit firmu, která bude zaměstnávat čtyři sta lidí.

Nechtěli stavět haly, kupovat frézy, pily ani šroubky.

Mysleli si, že budou navrhovat lavičky, koše, přístřešky pro kola i lidi, které někdo jiný vyrobí a další prodá. Dnes navrhují, vyrábějí i prodávají.

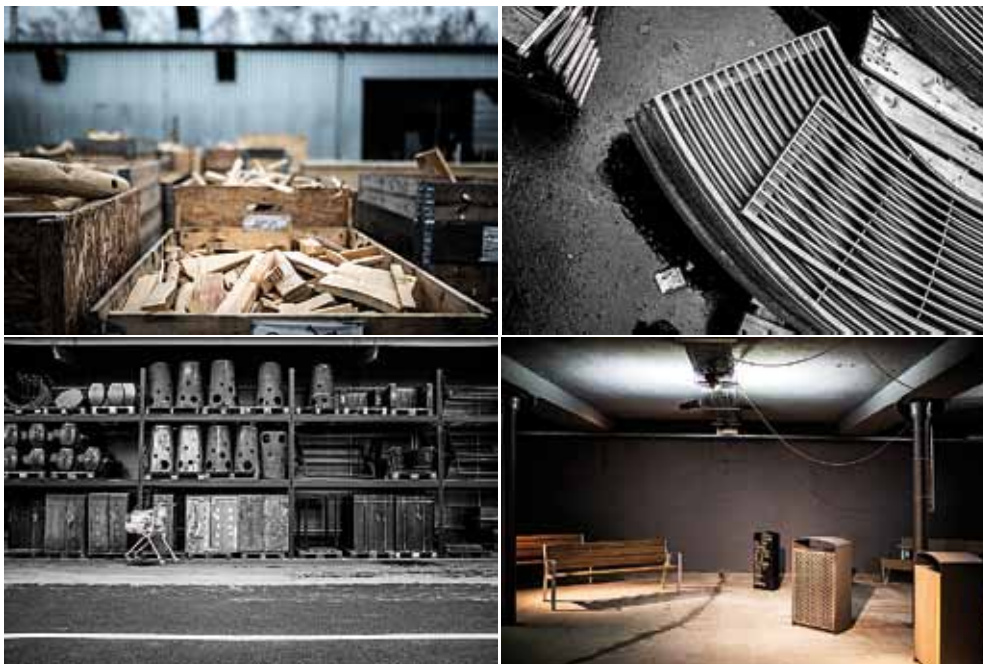
Mobiliář DAVIDA KARÁSKA (48) a RADKA HEGMONA (47), majitelů firmy mmcité, najdete od Mont Blancu po Michalovce.

Obchodní zastoupení mají na čtyřech kontinentech světa.

Text: Olga Myslivečková **Foto:** Vladimír Novotný – Kiva

Majitelé firmy mmcité, která za svůj městský mobiliář získala spoustu ocenění,
David Karásek (vpravo) a Radek Hegmon.

Nejoblíbenějším produktem mmcité je lavička Vera, kterou najdete ve třiceti zemích světa: od Maďarska a Francie až po Brazílii nebo Dubaj.

Znáte písničku, která začíná: Kéž lavičko, kéž bys promluvila...?

(smích)

RADEK HEGMON: Neznám.

DAVID KARÁSEK: Také ji neznám.

Zpívala ji dokonce Marta Kubišová a zazněla na soukromém pohřbu Václava Havla.

DAVID: Opravdu? To si ji najdu.

Do lavičky jste nikdy srdce s monogramem nevyřili?

DAVID: Ne. Ne.

RADEK: Párkrát jsem olupoval oranžovou gumu z drátěných laviček, které navrhl profesor František Crhák. Ve Zlíně byly všude. A pod gumou rezavěly.

Proč studenti designu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové začnou navrhovat městský mobiliář a ne svítidla, vázy či nábytek?

RADEK: Lavičky, koše, stojany na kola, zahrazovací sloupky, pítka... jsou také nábytek, ale do veřejného prostoru, který mě vždycky přitahoval, protože ovlivňuje pocity lidí ve městě. Už na stavební průmyslovce jsem navrhoval zastávku.

Po sametové revoluci v roce 1989, když jsme ještě s Davidem studovali na vysoké škole, jsme se zúčastnili veřejné soutěže na městský mobiliář do Zlína. A vyhráli. Bylo to nové neprobádané téma, které balancovalo na hraně architektury a designu, nikdo se jím do té doby příliš nezabýval, byla to zkrátka výzva. Netušili jsme ovšem, jak jej lidé přijmou.

Už víte, jak vaše produkty na lidi působí?

RADEK: Stále sledujeme jejich reakce. Když jsme vyhráli soutěž, byli jsme přesvědčeni, že náš návrh přístřešků na autobusových zastávkách je dobrý. Nebyl. Přístřešky ovlivněné zlínským funkcionalismem a postmodernou budily svým měřítkem a tvarem moc pozornosti. Právě špatné zkušenosti nás poučily. Městský mobiliář musí být natolik univerzální, aby dobře vypadal nejen ve volném prostoru, uprostřed zeleně, ale i v sousedství zástavby, což je vždycky obtížnější. Nesmí se snažit architekturu konkurovat, ale být jejím příjemným doplňkem. Nepovedené přístřešky nás donutily přemýšlet o architektonických

a urbanistických souvislostech i o lidských emocích.

DAVID: Prvotní přístřešky byly opravdu naivní, jejich konstrukce byla složitá a byly drahé. Navrhovali jsme spíše malou architekturu než designové produkty.

Stojí ještě první přístřešky ve Zlíně?

RADEK: Na Gahurově ulici u mostu přes řeku Dřevnici ještě stojí, u zámku už ne. Další kvůli výstavbě Vzdělávacího komplexu UTB u Univerzitního centra také zmizí. Jsem rád. *(směje se)* Kolem těch, které byly v blízkosti architektury, jsem jezdil autem nerad. Docela rád naopak mójím zastávky na sídlišti Jižní Svahy, protože kolem nich je dostatek volného prostoru.

Navržený mobiliář musí také někdo vyrobit a prodat.

DAVID: Firma mmcité je dlouhým příběhem, jak nouze naučila Davida a Radka podnikat. Neměli jsme žádnou vizi o budoucí firmě. Na začátku jsme si mysleli, že budeme prvky jenom vymýšlet a kreslit, někdo podle našich návrhů mobiliář vyrobí a další prodá. Když nám výrobci dodávali nekvalitní pro-

dukty, museli jsme je začít vyrábět sami a pronajali jsme si dílny. Pak se objevila možnost koupit bývalý vepřín uprostřed kopřiv, tak jsme jej koupili. Předchozí nájemníci o sobě dávali ještě dlouho vědět. (*směje se*) Dnes tady v Bílovicích stojí tři nové haly a pro jistotu jsme přikoupili ještě okolní pozemky, kdyby v tom příběhu náhodou vyvstala další nutnost. Obchodovat jsme se také chtěli nechtěli museli naučit.

RADEK: V začátcích jsme hledali způsob, jak o sobě dát vědět. S výkresy a fotografiemi pod paží jsme objížděli Čechy a Moravu a navštěvovali hlavní architekty měst, což tehdy byli vesměs zajímaví lidé. Vzpomínám, jak nás architekt Jan Jehlík v Ústí nad Labem sepsul, že návrhy nerespektují měřítko a že se nedají realizovat. Po několika návštěvách jsme si přestávali věřit, získali jsme ale rychle zpětnou vazbu od lidí, kteří měli s našimi výrobky pracovat, což nám nesmírně pomohlo.

DAVID: Polotovary nám teď dodávají firmy z okolí, tady si držíme montáž výrobků a jejich povrchovou úpravu. Z Bílovic vyráží zabalené produkty do světa.

RADEK: S přibývajícím zakázkami jsme se specializovali a firmu rozdělili na dvě části. Vedu mmcíté plus, která se věnuje hlavně přístřeškům na autobusových a vlakových nádražích a protihlukovým stěnám, David šéfuje mmcíté 1, jež se zabývá lavičkami, koši, stojany...

DAVID: Pokaždé jsme na nastalou situaci reagovali, jak nejlépe jsme uměli. Aniž jsme si to uvědomovali, postupně jsme si budovali značku.

Ulehčilo vám, že jste byli mladí a nezkušení, zato odvážní, anebo že začátkem devadesátých let byla pro podnikání příznivá doba?

DAVID: Půl na půl. Měli jsme odvalu a nápady, ale chyběly nám potřebné zkušenosti.

RADEK: A lidé netušili, proč by měli utráčet peníze za lavičky a přístřešky.

Jak jsme na tom s kvalitou veřejného prostoru dnes?

DAVID: Jako ve všem, někde mezi. Samozřejmě ve městech i v mnohých vesnicích se veřejný prostor zkvalitnil oproti tomu, jak vypadal před těmi sedmadvaceti lety, ale ve vyspělejších zemích jsou stále dál. Více se o veřejný prostor stara-

jí, v jeho tvorbě jsou nápaditější. Nesouvisí to pouze s finančními možnostmi, kultivovaný veřejný prostor berou jako samozřejmost. Patrné je to zvláště na jihu, ve Španělsku, v Itálii, kde jsou lidé zvyklí žít více venku. S prostorem pracují ale i ve Francii, v Dánsku... v zemích, kterým počasí už tolik vstříc nevyhází. RADEK: I když máte peníze, ale investoři a tvůrcům chybí záměr, vůle, cit a pokora, nic kvalitního a hezkého stejně nevznikne. Některá řešení jsou až hloupě okázalá.

DAVID: Krásný příklad toho, že jen peníze nestačí, jsem viděl v Kazachstánu. V Almaty vznikl nový park pojmenovaný po prezidentovi Nursultanu Nazarbajevovi ve stylu pokleslého 19. století, do něhož se vstupuje „Vítězným“ obloukem.

Vaše katalogy nabízejí desítky variant produktů. Kdy je dobré sáhnout po typu a kdy naopak řešit mobiliář individuálně?

DAVID: Výjimečné lokality, jako je Pražský hrad, si řeknou o atypické řešení, ulice ve Vršovcích je nevyžaduje. I na sídlišti ale může vzniknout neobvykle zajímavé místo s individuálními produkty, které doplní kvalitní typové prvky. Vytváříme kolekci a architekt, který řeší danou lokalitu, ať už je to náměstí, park, ulice, nebo nádraží, rozhoduje o tom, co si vybere, co ladí s jeho konceptem.

Jak se vám podařilo uspět v zahraničí?

DAVID: Prvními zeměmi bylo Slovensko, Maďarsko a Polsko, kde nebyla tak velká konkurence. Proniknout do západních zemí nám pomohl specializovaný veletrh v Düsseldorfu, zaměřený na veřejný design. Bohužel po dvou nebo třech ročních skončil. Nikdo nám na veletrhu nevěřil, že jsme z České republiky. Distributoři se nám nabízeli sami, jenže jsme brzo narazili. Neuspěli jsme s kvalitou výrobků, hlavně u Němců. „Tady nemáte pravý úhel,“ ukázali nám. Opravdu pravý nebyl. Styděli jsme se. Čelit jejich nárokům, které jsou dodnes vyšší než kdekoli jinde ve světě, jsme tehdy nedokázali.

RADEK: Když jsme například zakládali pobočku ve Španělsku, kde nás nikdo neznal, každý den jsem měl pět schůzek. Zazvonil jsem také u známého španělského architekta Iñakiho Aldaye, který

měl kancelář v Barceloně na La Rambla. Začali jsme se bavit, podal mi tužku a vyzval mě, abych kreslil. Mluvili jsme přitom o španělské firmě Escofet, jež vyrábí mobiliář a on pro ni navrhoval jednu lavičku. Na stole ležel katalog firmy Santa & Cole, která vyrábí skvělý mobiliář. Jeho součástí byly i dva výrobky, které jsme navrhli. Nevěděl jsem, zda jsou zrovna v tom katalogu, ale riskl jsem to a požádal ho, zda bych si jej mohl půjčit. Byly tam. Na Aldaye to zapůsobilo, získali jsme velkou zakázku na tramvajové zastávky do Zaragozy. Sám byl autorem revitalizace tramvajové trati.

DAVID: Třebaže se na nás investoři a architekti už sami obracejí, musíme být stále aktivní. Vrátil jsem se nedávno z Londýna, kde jsem navštívil několik architektonických ateliérů a prezentoval naši práci. Není úplně jednoduché se na jednání s nimi dostat, protože všichni mají spoustu práce a obdobné návštěvy architektky spíše otravují. Potěšilo mě, že všude o nás věděli. Přesto ještě dlouho budeme muset do Londýna jezdit, znova architektům ukazovat naše katalogy, vysvětlovat a připomínat se jim.

RADEK: Máme po světě pobočky s vlastními zaměstnanci anebo distribuujeme naše výrobky přes obchodní zastoupení, která se věnují i jiným firmám. Občas musíme jezdit sami.

Neudělaly vám patřičnou reklamu lavičky v olympijské vesnici v Rio de Janeiru a na vyhlídkové stanici Helbronner lanovky na Mont Blanc?

RADEK: V Rio de Janeiru nešlo o nijak výjimečnou zakázku. Protože máme pobočku v Brazílii asi čtyři roky, lavičky nebyly tamním prvním projektem. Do Jižní Ameriky nás přivedla zvědavost, víme, že město je tam hodně a jsou nevybavená. Termín olympiády jsme pochopitelně znali – stejně jako mistrovství světa ve fotbale, které se konalo v roce 2014. Bylo nám jasné, že se sportem se sveze stavební boom a nároky na veřejný prostor budou vyšší.

DAVID: O lavičkách ve stanici Helbronner jsme dlouho nevěděli. Splnili jsme zakázku pro italského distributora, aniž jsme tušili, kam je umístí. Pak jsme na internetu zjistili, že provoz nové lanovky otevíral italský premiér, a tak jsme se k informaci dostali.

“ Měli jsme odvahu a nápady, ale chyběly nám potřebné zkušenosti.
A lidé netušili, proč by měli utrácet peníze za lavičky a přístřešky, “
vzpomínají majitelé mmcité na své počátky.

Letos v únoru obdržela firma mmcitě za vybrané prvky ze svého městského mobiliáře ocenění v celosvětové soutěži Good Design.

Koho v pobočkách zaměstnáváte?

DAVID: Většinou Čechy, kteří v zemi žijí nebo se do ní přestěhují. Nevíme, čím to je, ale nakonec to s nimi jde vždycky líp než s místními. Náš prodejní koncept je asi trochu jiný, než je obvyklé.

Jezdíte se občas podívat na vaše produkty roztroušené po světě?

DAVID: Nemáme tolik času, abychom obhlíželi realizované věci, musíme řešit nové, které se připravují. V Riu jsme byli, na Mont Blancu ne. Neznamená to ovšem, že bychom rádi nejezdili víc.

Býváte spokojeni s jejich uplatněním?

DAVID: Samozřejmě že chceme být součástí krásných projektů, ale to ovlivníme jen částečně. Daří se nám to u velkých projektů, jako byla například zmíněná tramvajová trať v Zaragoze nebo proměnáda kolem jezera v Dubaji, kdy nás architekti vyzvali ke spolupráci. Obchodně jsou pro nás pochopitelně zajímavé zakázky na velký počet kusů. Pokud je architekt nevhodně použije, nic s tím ne-

naděláme. Pak jsou projekty, kde máme třeba jen tři věci, ale výsledek je skvělý. U vchodu do Anežského kláštera v Praze máme tři lavičky Construgta z ušlechtilého UHPC betonu s vysokou životností a vypadá to moc hezky.

Za ni a za jednosedákové dvoubarevné lavičky Blocq jste nedávno získali prestižní celosvětově uznávanou cenu Good Design.

DAVID: A k tomu iF Design Award. Přebírali jsme ji začátkem března na galavečeru v Mnichově. Cenu Good Design si navíc ze soutěže odnesl i koš Minimum z jemně drážkovaného hliníku. Ten dostal i Red Dot Design Award, což je něco jako Oscar za design. Potěší to. Osobně za geniální lavičku považuji stále Veru, která není tak atraktivní, aby získala designového Oscara, ale je univerzální, má mnoho smysluplných variant a její cena je rozumná. Už se dožila dvanácti let a stále se nejvíce prodává. A pořád má švih. Vypadá skvěle u moře v Dubaji, na skotské vysočině i za polárním kruhem ve Švédsku. Podle mě je příkladem opravdu dobrého designu.

RADEK: Vznikla v době, kdy od nás lavičky nikdo nechtěl kupovat. Buď byly drahé, nebo těžké a tvarované. Byli jsme pod velkým tlakem, nevěděli, jak dál. Najednou jsme vyvinuli lavičku s jednoduchou, avšak elegantní svařovanou bočnicí, která má mnoho variant.

DAVID: V našem katalogu jsou zajímavější produkty, méně zajímavé, některé máme radši, jiné méně, ale žádný „odpad“ v něm neobjevíte. To není u našich konkurentů úplně běžné.

Budete mobiliář dále rozšiřovat?

Myslím o nové produkty, jako jsou pouliční světla nebo třeba přístřešky pro kuřáky, které by mohly být brzo hodně aktuální.

DAVID: Přístřešky pro kuřáky už v nabídce máme. Myslíme si, že naše katalogy výrobků jsou dostatečně obsáhlé. Jen laviček máme patnáct různých řad. Soustředujeme se na kvalitu a všechny produkty neustále inovujeme. Vývojový proces je dlouhý a těžký. Třeba oceněnou lavičku Construgta jsme vyvíjeli rok a půl. První prototyp se moc nepovedl a na další jsme čekali ten rok a půl.

Dvakrát jsme předělávali formu, měnili dodavatele...

Který materiál používáte nejraději?

DAVID: Paleta je omezená. Záleží na výrobku, musí odolat počasí i nešetrnému zacházení anonymního uživatele. Běžně používáme ocel, hliník, tvrdé dřevo, na přístřešky také sklo. K nim občas přidáme ušlechtilý beton nebo vysokotlaký laminát. Zkoušíme materiál s použitím rýžových slupek. Surovinu vyrobenou ze starých pneumatik aplikujeme na protihlukové stěny. Recyklovaný materiál nás hodně zajímá.

Když jsem se dočetla, že navrhujete protihlukové stěny z pneumatik, zatrnulo mi.

RADEK: Myslíte retro řadu z pneumatik. Mohli bychom to zkusit. *(směje se)*

Vzpomněla jsem si na osázené pneumatiky uprostřed zahrad...

RADEK: Pryž má ohromnou pohltivost, je lehká, tvárná, levná a opět se může recyklovat. Stěny z ní stojí například už podél trati mezi Púchovem a Bytčou, teď se staví v Trenčíně. Vyvinuli jsme řadu Noba digi, jejíž grafiku na principu pixel artu mohou navrhovat lidé z okolí a být jejími spoluautory. Záleželo by na nich, zda se chtějí dívat na pasoucí se ovce, geometrické obrazce, nebo nápisy. Vyzkoušeli jsme si to s dětmi, které navrhly stěnu tady u nás v Bílovicích.

DAVID: V Nizozemsku jsou na dálnicích nádherné protihlukové stěny, v Rakousku a v Německu také. Proč by i u nás nemohly být výrazným estetickým prvkem?

RADEK: Snažíme se stěny prodávat nejenom kvůli technologii, ale i designu, aby lidé začali více vnímat, co tvoří jejich prostředí. Obvykle kolem ní jedete ve vlaku nebo v autě velmi dlouho, déle než kolem domů, z nichž každý má svého architekta. Teď přemýšlíme, jak lidé z odvrácené strany silnice nebo tratě budou stěny vnímat.

DAVID: Bohužel příliš často o koupi rozhoduje nejnižší cena bez ohledu na estetickou kvalitu. Investorovi říkáme, že by měl k nákupu – a to je jedno, zda jde o lavičku, zastávku, nebo stěnu – přistupovat tak, jako když si něco kupuje

●● V Nizozemsku, Německu i Rakousku mají krásné protihlukové stěny. Proč by i u nás nemohly být výrazným estetickým prvkem? ●● říká David Karásek.

●● Železniční nádraží jsou jednou ze vstupních bran do města. Většina z nás na nich stráví kus života, ●● říká Radek Hegmon.

domů nebo třeba na sebe. „Přijdete do obchodu a prohlásíte: ‚Chci nejlevnější boty?‘ To můžete zamířit do vietnamské tržnice a za půl roku boty vyhodit, protože se v nich nedá chodit nebo se rozpadnou.“

Proč vás napadlo opustit ulici a vstoupit na městská nádraží?

RADEK: Když se začaly rekonstruovat železniční koridory, investice větší než celý Temelín, všimli jsme si, jaká hrůza se staví v Modřicích pod Brnem. Nabídli jsme se, že jim přístřešky navrheme za stejné peníze a lépe.

DAVID: Za méně peněz.

RADEK: A udělali jsme to. Vždyť železniční nádraží jsou jednou ze vstupních bran do města. Většina z nás na nich stráví kus života. Mnozí lidé postávají na peronu dvakrát denně, měli by se na něm cítit příjemně.

DAVID: Je to krásný příklad neschopnosti veřejného investora. On neměl vůbec žádnou architektonickou koncepci. Na rozdíl od minulosti.

RADEK: Ještě dnes totiž podle podoby nádraží poznáte, kam až sahalo Rakousko-Uhersko. V Krakově i v Terstu. Rakousko-uherské dráhy měly k dispozici katalog staveb, jimiž osázely ohromné území podél tratí. Zúčastnili jsme se tendru ve Švýcarsku, SBB měly dokonale připravenou celou sadu prvků od laviček přes informační tabule po různé druhy zastřešení. Postupně realizovaly jednu koncepci.

V posledních pěti letech máte každý na starosti jiný sortiment, další designéry v týmu... Konzultujete ještě spolu jednotlivé návrhy?

RADEK: Myslíte, jestli se chválíme nebo říkáme, že to stojí za starou belu? *(směje se)*

DAVID: Všechny naše návrhy vycházejí z principů a názorů, které léta budujeme. Vznikaly v diskusích, které jsme vedli před lety, ještě v těch studentských pokojících, když jsme navrhovali první zastávku do Zlína. Právě teď v hlavách nosíme nejméně deset dalších výrobků, některé už máme hodně dlouho v počítačích. Rádi bychom je dotáhli do konce a vyslali do světa, ale nezvládáme to. Nestíháme realizovat své vize a obávám se, že to do smrti ani nestihneme. ●